

Дастурамал “Дар бораи сиёсати Хазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ оид ба бархӯрди манфиатҳо”

1. Муқаррароти умумӣ

1. Дастурамал “Дар бораи сиёсати Хазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ оид ба бархӯрди манфиатҳо” (минбаъд - Дастурамал) мутобиқи моддаи 35 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ”, меъёр ва принсипҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мубориза бар зидди коррупсия ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади риояи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳ надодан ба ҳолати бархӯрди манфиатҳо дар Хазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ (минбаъд – Хазина) ва зарар нарасонидан ба обрӯ ва эътибори Хазина таҳия шудааст.

2. Дастурамали мазкур тадбирҳои пешгирӣ ва танзими бархӯрди манфиатҳоро дар Хазина муқаррар намуда, масъалаҳои асосии зерини сиёсати бархӯрди манфиатҳоро муайян менамояд:

- бархӯрд ва ихтилофоте, ки метавонанд миёни манфиатҳои Хазина ва манфиатҳои шахсии корманд, кор ва муносибатҳои шахсии кормандони алоҳида ба вучуд оянд;

- аз ҷониби кормандон суйистифода намудан аз мақоми худ, аз амвол ва иншооти Хазина;

- қабули тӯҳфаҳо ва манфиатҳои дигар аз тарафи сеюм;

- манфиатдорӣ дар ташкилотҳои қарзии узви Хазина ва шарикони фаръии онҳо, пешниҳоди ҳама гуна хизматрасонӣ аз тарафи онҳо.

3. Бархӯрди манфиатҳо тибқи Дастурамали мазкур дар вақте ба амал меояд, ки ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ва қабули ин ё он қарори корӣ дар Хазина ҳолатҳои зерин ба сатҳу сифат, иҷрои салоҳиятнок ва ҳолисонаи вазифаҳо бевосита ё бавосита таъсир расонида, боиси расондани зарар ба манфиатҳои Хазина гарданд:

- манфиатҳои шахсии корманд ё шахси ба он баробаркардашуда ё хешовандони наздики онҳо;

- алоқамандии корманд бо дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ ё хусусӣ.

4. Бархӯрди манфиатҳо метавонад воқеӣ (яъне, бархӯрд ҷой дорад), потенциалӣ (яъне, бархӯрд метавонад пайдо шавад) ё зоҳирӣ бошад (яъне, ҷой доштани бархӯрд ба назару мавқеи тарафи сеюм).

5. Манфиати шахсӣ гуфта имконияти қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти шахсӣ, гирифтани ҳаргуна манфиати молиявӣ, пулӣ, моддӣ ва ғайримоддӣ аз ҷониби корманди Хазина ва ё хешовандони наздики он дар муносибат бо дигар шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ҳизбҳои сиёсӣ ё ташкилотҳои байналмилалӣ, ки бо онҳо корманди Хазина ва ё шахсони наздики он муносибати моддию ғайримоддӣ доранд, дар назар дошта мешавад.

6. Дар Дастурамал мафҳумҳои дигари зерин истифода бурда мешаванд:

- **корманди Хазина** – кормандони Хазина, шахсони бевосита роҳбарикунанда, роҳбарони воҳидҳои сохторӣ ва дигар кормандон;

- **хешовандони наздик** – зан, шавҳар, фарзандон, падару модар, бародарон, хоҳарон, инчунин падару модар, бародарон, хоҳарон ва фарзандони зан (шавҳар), қудоҳо, келинҳо, домодҳо, ҷиянҳо, ҳамчунин дигар шахсоне, ки бо шахси ба иҷрои вазифаҳои давлатӣ ваколатдор ё шахси ба он баробар кардашуда якҷоя зиндагӣ карда, хоҷагии умумӣ мебаранд;

- **шахси ваколатдор** – роҳбари бевоситаи сохторӣ (агар чунин вазифа бошад), назоратчии дохилӣ – аудитор, Раиси Хазина ва муовини ӯ, Раиси Шӯрои нозирон;

- **меҳмоннавозӣ** – қабули даъватномаҳо барои иштирок дар чорабиниҳо (аз он ҷумла, варзишӣ ва фарҳангӣ), зиёфат, вақтхушӣ ё дигар маърақаҳои монанд аз шахсе, ки дар ташкилоти қарзии узви Хазина кор мекунад ё намояндагӣ мекунад, ё бо таъминкунанда ё таҳвилгари молу хизматрасонӣ ба Хазина;

- **қарздорӣи ҷиддии пулӣ** – ҳолати сарборӣи қарзӣ, аз ҷумла доштани қарзи ба муҳлати се моҳ ва ё зиёда аз он батаъхиррафта, ки ба корманди Хазина мушкилоти воқеии молиро ба бор овардааст.

2. Амалҳои барои бархӯрди манфиатҳо шароит ба вучудоваранда

7. Фаъолияти корӣ ва иҷроӣ вазифаҳо дар Хазина бояд бидуни ягон даҳлату таъсири манфӣ ва берунӣ, ки барои пайдо шудани фикру ақидаҳои номатлуби ба шаъну шарафи корӣ ва эътимоднокии Хазина зараровар, ба роҳ монда шавад. Аз ин рӯ, корманди Хазина бояд боэҳтиётна, объективона ва беғаразона кору фаъолият намуда, пайваста кӯшиш ба харҷ диҳад, ки шоистаи боварӣ ва обрӯю эътибори оммавӣ бошад.

8. Корманди Хазина баҳри иҷроӣ холисонаи вазифаҳо ҳангоми кор дар Хазина қатъиян набояд ба чунин амалҳо роҳ диҳад:

- маблағҳои Хазинаро барои манфиат ва ғоидаи шахсӣ, ҳешовандони наздик ё шахсони сеюм истифода барад;

- вазифа ва масъулияти худро ҳангоми амалӣ намудани фаъолият аз рӯи ғараз ва манфиати шахсӣ иҷро намояд, аз ҷумла ҳангоми қабул намудани қарорҳо ва дигар санадҳои ғайриқонунӣ;

- воситаҳои молиявӣ, амвол, иншоот, воситаҳои нақлиёт ва алоқаро бо мақсадҳои ғайрихизматӣ истифода барад;

- аз маълумоти хизмати, ки дар асоси мақоми доштаи худ дастрас намудааст, қасдан истифода намояд ё аз он манфиатдор бошад;

- аз барасмиятдарории амалиётҳои молиявӣ хоҷагидорӣ ё ба асноду ҳисоботҳои молиявӣ, муҳосибавӣ ва омӯри даровардани маълумотҳои таҳрифшуда оид ба фаъолият ё амалиётҳои молиявӣ хоҷагидорӣ, инчунин нобуд кардани асноди молиявӣ ва дигар асноди баҳисобгирӣ, саркашӣ намояд;

- аз мавқеъ ва ваколатҳои худ барои талаб кардан ё қабул кардани манфиатҳои иқтисодӣ, қабули ҳамагуна мукофот, тӯҳфаҳо, меҳмоннавозӣ (агар он берун аз доираи муқаррарии ҳусни тавачҷуҳ ва меъёрҳои муқаррарии меҳмоннавозӣ бошад) ё дигар имтиёзҳо аз ташкилотҳои қарзӣ ва ё таҳвилкунандагони молу хизматрасонӣ, ба истиснои маводҳои маркетингӣ, ки вобаста ба чорабиниҳои васеъ ё барои таблиғот, ташвиқот ва коммуникатсия пешниҳод карда мешаванд, истифода барад;

- агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад, мустақим ё ғайримустақим ба кори дигари музднок, узвият дар мақомоти идоракунӣ, шӯроҳои нозирон ё парасторон, дар сатҳи роҳбарикунанда ё ғайри он, хоҳ вақти пурра ё нопурраи корӣ дар ягон ташкилот, корхонаи тиҷоратӣ ё фаъолияти соҳибкорӣ машғул шавад;

- ба истиснои ҳолатҳои алоҳидаи узрнок худро ба қарздорӣ ҷиддии пулӣ гирифта намояд;

- дидаву доништа маҳдудиятҳои дар қонунгузориҳои муқарраркардаро дар мавриди хизмати якҷояи хешовандони наздик риоя накунад, кормандро ғайриқонунӣ аз мансаб озод ё ба мансаби дигар гузаронад.

3. Тадбирҳои пешгирӣ ва танзими бархӯрди манфиатҳо

9. Бо мақсади ба вучуд наомадани ҳолати воқеӣ, потенциали ё зоҳирии бархӯрди манфиатҳо ва зарар нарасонидан ба обрӯ ва эътибори Хази́на, корманди Хази́на бояд саривақт тамоми чораҳои пешгирӣ ва танзимкунандаи дахлдорро андешад, аз он ҷумла:

- аз иштирок дар фаъолияти шахсӣ ё манфиатҳои шахсӣ ва дар дигар вазифаҳои, ки метавонад сабаби ба вучуд омадани бархӯрди манфиатҳо гардида, барои қабули ин ё он қарори расмӣ ба кори дар Хази́на вобастабуда таҳдид кунад, бояд худдорӣ кунад;

- аз иштирок дар он масъалаҳои, ки барои ба вучуд омадани ҳолати бархӯрди манфиатҳо сабаб мегардад, аз он ҷумла дар гурӯҳҳои корӣ, санҷишӣ, комиссияҳо, кумитаҳо ё воҳӯриҳо тариқи худрадкунӣ даст кашад;

- дориҳои мутаалиқбудаи худро (коғазҳои қиматнок, ҳиссаи иштирок дар сармояи ташкилотҳои қарзӣ ва ғайра) дар муҳлати на дертар аз понздаҳ рӯзи баъди ба кор дохил шудан ба шахси дигар бо ҳуқуқи идораи ба боварӣ асосёфта диҳад;

- дар мавриди ба вуқӯ омадани ҳолати қарздорӣ чиддӣ пулӣ ва сарборӣ қарзӣ ё бо чунин сабаб нисбати корманд оғоз шудани парвандаи судӣ, бояд ки фавран оиди ҳолати ба вуқӯ омада ба шахси ваколатдор маълумот диҳад.

10. Бинобар зарурати ҳифз ва нигоҳ доштани махфияти ҳама гуна иттилоот, корманди Хази́на баъд аз қатъ шудани шартномаи корӣ дар Хази́на набояд:

- тавре амал намояд, ки шуғли қаблӣ худро дар Хази́на бар хилоф ва зарари Хази́на истифода барад;

- аз номи худ, бо супориш ё аз номи дилхоҳ шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ дар ягон муурофия, амалиёт, гуфтушунӣ, созишнома ё парвандаи пешниҳодшуда, ки Хази́на яке аз тарафи он аст, амал ё намояндагӣ (ба истиснои ҳолатҳои намояндагии қонунӣ) кунад, агар қаблан ҳангоми дар Хази́на кор кардан дар чунин масъалаҳо иштирок

карда бошад ё дар натиҷаи он соҳиби бартарӣ, манфиат ё донише бошад;

- бо супориш ва аз номи дилхоҳ шахс, ки бо вай ҳамкорӣ дорад ба Ҳазина ягон ариза, нома ва ё дархостро дар муҳлати як сол пас аз лаҳзаи қатъ кардани фаъолияти кории худ дар Ҳазина, пешниҳод кунад;

- таъинотро дар ташкилотҳои қарзии узви Ҳазина, Шӯрои нозирон ва ё дигар кори он, дар давоми як сол пас аз лаҳзаи қатъ кардани фаъолияти кории худ дар Ҳазина қабул кунад;

- ба манфиатҳои шахсӣ ё гурӯҳӣ маълумотеро, ки ҳангоми иҷрои вазифаи худ дар Ҳазина ба даст овардааст ва паҳнкунии он манъ карда шудааст, истифода барад.

11. Корманд ё корманди пешинаи Ҳазина, ки меҳодад муҳлати як солаи дар банди 10 Дастурамали мазкур пешбинигардидаро ихтисор кунад, метавонад ба шахси ваколатдори Ҳазина ба таври хаттӣ мууроҷиат кунад ва он метавонад бо назардошти асоснокии ариза муҳлати пешбинишударо кам намояд.

12. Амалҳои гумоншавандае, ки дар робита ба корманди Ҳазина тибқи Низономаи мазкур ошкор гардидаанд ва метавонанд барои ба вучуд омадани ҳолати бархӯрди манфиатҳо дар Ҳазина сабабгор шаванд, бо роҳҳои зерин ба танзим дароварда мешаванд:

- андешидани чораҳои пешгирӣ ва танзимкунанда;

- пурзӯр намудани назорат аз болои иҷрои уҳдадорӣҳои вазифавӣ, дар мавриди зарурӣ ворид намудани тағйиру иловаҳо ба уҳдадорӣҳои вазифавии корманд;

- маҳдуд сохтани дастрасии корманди Ҳазина ба иттилооте, ки доштани он метавонад ба бархӯрди манфиатҳо оварда расонад;

- муваққатан ё умуман хориҷ кардани корманд аз иҷрои фармону супоришҳо, аз гурӯҳҳои корӣ, санҷишӣ, комиссияҳо, кумитаҳо, ки ба бархӯрди манфиатҳо меоварад ё метавонад боиси он гардад;

- таъин накардан ба вазифа шахсеро, ки таҳсилот, ихтисос ё собиқаи кории дахлдоре, ки мавҷудияти онҳо мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои вазифаи мазкур ҳатмӣ мебошанд, надорад;

- ба дигар вазифа гузаронидани корманди Хазина.

13. Аз ҷониби шахси ваколатдор бобати ҳолатҳои ошкоршудаи бархурди манфиатҳо ё имконияти пайдо шудани чунин ҳолатҳо ҳулосаи асоснок бо дарҷи тавсия ва пешниҳодҳо ҷиҳати пешгирии ва танзими он омода карда мешавад.

14. Шахси ваколатдор вобаста ба ҳолатҳои алоҳидаи бавуқӯи бархӯрди манфиатҳо ҳуқуқ дорад ҷиҳати ҳулосабарории худ ба мақомоти давлатӣ ва ё дигар ташкилотҳои дахлдор бо тартиби муқарраршуда дархост ирсол намояд.

4. Пешниҳоди маълумот ва ифшои он

15. Аз ҷониби корманди Хазина ифшои ҳама гуна маълумот, манфиатҳо ва дигар фаъолиятҳои, ки метавонанд ба иҷрои вазифаҳои дар Хазина муқарраршуда муҳолифат дошта бошанд ва ё агар чунин муҳолифат ба назар расад, ҳатмӣ мебошад.

16. Дар ҳолати ба вучуд омадани бархӯрди манфиатҳо ва ё хавфи он, корманди Хазина бояд роҳбари Хазина, роҳбарияти бевоситаи худ ё шахси ваколатдорро оиди ҳолати мазкур ё дар ҳолати ба бархӯрди манфиатҳо ҳамроҳ будани роҳбарият аз ин хусус сохтори назорати дохилӣ - аудити Хазинаро дар шакли ҳатмӣ огоҳ намояд.

17. Корманди Хазина бояд ба шахси ваколатдор дар аввали ба қор қабул карда шудан ва минбаъд ҳар сол ба таври ҳатмӣ тибқи замимаи №1 Дастурамали мазкур оид ба масъалаҳои зерин маълумоти мушаххас пешниҳод намояд:

- оиди ҳама гуна вазифа, кори кироя ё ваколатноки ишғолнамуда дар ташкилотҳои қарзии узви Хазина ё ташкилоте, ки бо Хазина муносибати шартномавӣ дорад, қабл аз оғоз кардани қор дар Хазина;

- оиди ҳар гуна муносибатҳои дигари назаррас, аз ҷумла муносибатҳои касбӣ, шахсӣ, молиявӣ ё оилавӣ, ки дар робита бо ташкилоти қарзии узви Ҳазина мавҷуд буда, метавонад ба он таъсир расонад;

- оиди мушаххасоти ҳар як ҳешовандони наздик ё шахси алоқаманд, ки дар Ҳазина кор мекунанд;

- оиди ҳама гуна пешниҳодҳои ба кор таъин ё ҷалб карда шудан аз ҷониби шахси дигар, ки метавонад бархурди воқеӣ, потенциалӣ ва ё зоҳирии манфиатхоро эҷод кунад;

- оиди доштани дорой, коғазҳои қиматнок, ҳиссаи иштирок дар сармоя, қарз, амонат, пасандоз, суратҳисобҳо, зомин будан ва дигар уҳдадорӣ ё хизматрасониҳои молиявӣ, ки аз ҷониби ташкилотҳои қарзӣ расонида мешаванд.

18. Маълумоти тибқи Дастурамали мазкур аз ҷониби корманди Ҳазина пешниҳодшуда ба таври махфӣ нигоҳ дошта шуда, ифшо карда намешавад, ба истиснои талаботҳо барои танзими бархӯрди потенциалӣ ва воқеии манфиатҳо, барои ифшои маълумот ба роҳбари бевосита ва роҳбари воҳиди сохторӣ, бо мақсади муҷозоти интизомӣ ва ҳама гуна уҳдадориҳои ҳуқуқӣ, баҳисобгирӣ ё танзимӣ чиҳати ифшои маълумот.

19. Бидуни хилоф ба муқаррароти Дастурамали мазкур, шахси ваколатдор бо мақсади муайян кардан ва санҷидани ихтилофот ё бархӯрди имконпазири манфиатҳо метавонад бевосита дар мавриди зарурат ифшо намудани маълумоти зеринро аз ҷониби корманди дахлдори Ҳазина талаб кунад:

- оиди масъалаҳое, ки ба вазъи молиявии корманди Ҳазина вобастаанд, аз ҷумла амонатҳо, пасандозҳо, уҳдадориҳои дигари молиявӣ, имтиёзҳо ё ҳуқуқҳо оид ба ҳама гуна шартнома дар дилхоҳ ташкилотҳо;

- оиди қарздорӣ чиддӣ пулӣ.

- оиди ҷузъиёти пешбурди сатҳи зиндагии корманди Ҳазина, дар ихтиёр доштани маблағҳои пулӣ ё дороиҳо, ки ба назари шахси

ваколатдор ба музди меҳнат, даромад ва дигар манбаю воситаҳои хусусии расмии корманд мувофиқ нест.

5. Муқаррароти хотимаӣ

20. Риояи талаботи Дастурамали мазкур дар Хази́на ҳатмӣ буда, корманди Хази́на уҳдадор аст иҷрои онро таъмин намояд.

21. Ҳар як корманди Хази́на бояд пеш аз ба қор қабул карда гардидан ва минбаъд ҳар сол тибқи замимаи №2 Дастурамали мазкур Тасдиқнома ро оиди шиносӣ, иҷро, риояи ҷавобгӯ будан ба талаботи Дастурамали мазкур имзо намояд.

22. Вайрон кардани талаботи Дастурамал, агар таркиби он ҷинойт мавҷуд набошад, асос барои татбиқ шудани ҷораҳои интизомӣ нисбати корманд, аз ҷумла сарзаниш, танбеҳ, танбеҳи қатъӣ ва дар ҳолатҳои махсус озод намудан аз қору мансаб гардад.

Маълумотҳои аз ҷониби корманди Хазина ифшо ва ба шахси ваколатдор пешниҳодшаванд

№	Номгӯи маълумот	Муҳлатнокии ифшо ва пешниҳод				Мутобиқи банди Дастурамал
		Ҳангоми ба кор қабул гардидан	Ҳар сол	Доимӣ (дар мавриди зарурат)	Дилхоҳ вақт	
1.	Тасдиқнома (замимаи №2)	√	√			банди 21
2.	Коғазҳои қиматнок ё ҳиссаи иштирок дар сармоияи ташкилотҳои қарзӣ ва шарикони фаръии онҳо	√	√	√		банди 17
3.	Қарз, амонат, пасандоз, суратҳисобҳо, зомин будан ва дигар уҳдадорӣ ё хизматрасониҳои молиявӣ	√	√	√		банди 17
4.	Дороиҳо ва дигар манбаю воситаҳои даромад	√	√		√	банди 19
5.	Қарздорӣ чидди пулӣ			√		банди 19
6.	Дигар маълумот ¹				√	
7.	Қабули мукофот, тӯҳфаҳо, меҳмоннавозӣ ё дигар имтиёзҳо			√		
8.	Пешниҳодҳои ба кор таъин ё ҷалб карда шудан аз ҷониби шахси дигар			√		банди 17
9.	Вазифа, кори кироя ё ваколатнокии ишғолнамуда дар ташкилотҳои қарзӣ узви Хазина ё ташкилоте, ки бо Хазина муносибати шартномавӣ дорад, қабл аз оғоз			√	√	банди 17

¹ Шахси ваколатдор бо мақсади муайян кардани ҳар гуна бархӯрди манфиатҳо дилхоҳ вақт метавонад маълумоти ба масъалаҳои марбут ба вазъи молиявии корманди Хазина алоқамандро, талаб намояд

	кардани кор дар Хази́на					
10.	Муносибатҳои дигари назаррас, аз ҷумла муносибатҳои касбӣ, шахсӣ, молиявӣ ё оилавӣ, ки дар робита бо ташкилоти қарзии узви Хази́на мавҷуданд			√	√	банди 17
11.	Мушаххасоти ҳар як ҳешовандони наздик ё шахси алоқаманд, ки дар Хази́на кор мекунад			√	√	Банди 17

Тасдиқнома

(ҳангоми ба қор қабул гардидан ва минбаъд ҳар сол ба имзо расонида мешавад)

Ба шахси ваколатдор:

Ман, _____ тасдиқ менамоям, ки:
(ному насаб)

- бо Дастурамал “Дар бораи сиёсати Хазиная суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ оид ба бархӯрди манфиатҳо” ва талаботи он, аз он ҷумла оиди вайрон кардани талаботи Дастурамал, ки асос барои татбиқ шудани чораҳои интизомӣ нисбати ман мегардад, шинос шудаам;
- уҳдадорам талаботи Дастурамали мазкурро пурра риоя намоям ва фаъолияти кориамро дар Хазиная ҷунин ба роҳ монам, ки барои пайдо шудани фикру ақидаҳои номатлуби ба шаъну шарафи қорӣ ва обрӯю эътибори Хазиная зараровар сабаб нагардад.

Имзои қорманди Хазиная _____

Ному насаб _____

Имзои шахси ваколатдор _____

Ному насаб _____

Сана _____ с. 20_____